

# THE ARCH



© Dimitar Panev

## Bulgarian music at heart of Hector Zazou's last album

by Lyudmil Fotev

**T**he Bulgarian Eva Quartet joined some 50 musicians from four continents on Hector Zazou's posthumously-released album, *The Arch*. A particularly prolific composer and record producer, Zazou is famous for his fondness of cross-cultural collaborations. His 1983 album, *Noir Et Blanc*, was one of the first and most celebrated ventures in mixing African tribal rhythms with electronic music.

In this last album, an array of international musicians – from the Indian Bollywood String Orchestra to Carlos Nuñez from Spain and Ryuichi Sakamoto from Japan – come together to experiment with and interpret what are predominantly Bulgarian voices and sounds. At the heart of Zazou's *The Arch* is the Eva Quartet of singers Gergana Dimitrova, Sofia Kovacheva, Evelina Hristova and Daniela Stoichkova.

The album title may seem to some pretentious, to others a little simplistic. Yet music is essentially a bridge, an attempt to transcend the limitations of reality. I write as someone who knows the album well and feels connected with its history. In the summer of 2004, no one talked of arches or the prospect of bringing such a vast

and time-consuming project to fruition. In the cramped space between records and instruments in Zazou's Paris apartment, we talked about what it was to be "Zazou" more than 60 years after France's youth rebellion movement began, and adopted Cab Calloway's *Zah Zuh Zaz* as their credo. I told him about the threat of being different, like the Bulgarian *Zozas* and *Swings* – derogatory terms used during Communism to describe alternatively-dressed girls and boys who belonged to Bulgaria's cultural scene years before Zazou chose his artistic pseudonym.

When you've been a renowned artist for a long time, ideas tend to overlap and working on parallel projects can be quite inspirational. Back in 2004, Zazou listened to Bulgarian voices, commented on them and asked for different opinions. His multimedia project *Quadri+Chromies* was soon to be shown in Sofia, which would be a great opportunity to meet new artists. In between rehearsals, he tried to encourage solo musicians to improvise on certain themes. It was easy to feel the growing anxiety among them, some in a hurry to leave for their night performance in some local bar.

Seven years later I now interview producer Dimitar Panev, one of the main people

responsible for *The Arch*. The disc is now ready and the impression it creates is beyond words. Even those music devotees who have travelled and experienced a wide range of sounds and styles will be intrigued. So excellent is each track that it would be wrong to single out just a few.

I try to get to the bottom of it, to the very alchemy of Zazou's music.

"The musicians felt comfortable with the way Zazou worked," Panev tells me, "although most of the songs are entirely Bulgarian. They had the freedom to improvise but still they knew that no compromises would be made with the final product. Everyone had to find their way alone. Zazou never told people what to play." Goethe referred to architecture as frozen music, but in this case there is nothing static about the diverse, electronically-built sound dimensions. There have been other attempts to blend original foreign music with Bulgarian voices, but this is the first time the result is so satisfactory. The arch, that resilience of stones standing together, or in this case musicians, is precisely what contributes to the fine line which separates Zazou's mastery from those flat, unmemorable albums, the ones that quickly rise to fame and just as quickly vanish from the shelves. ■

# Завръщане в бъдещето

Ивайло КИЦОВ  
за един нов  
музикален стил



„Арката“

Ева квартет



© Студио „Косе Босе“

гион. „Арката“ – не е пресолено търъдение на краен фен – е най-мащабната продукция в историята на световната етномузика. 12-те песни (не парчета!) са съвместна работа на квартета с френския композитор и продуцент Ектор Зазу, който в своята лебедова песен преплива българския фолклор с класика, джаз, фюжън и електронен авангард.

Зазу се прибра в музиката си, напускайки ни през 2008. Той бе легендарна фигура както в средите на електронния авангард и неокласицизма, така и за гидията на музикантите, експериментиращи в областта на уърд саунда. Сред най-звездните му проекти е *Sahara Blue* (1994), възхновен от френския символист Арманд Рембо и записан с ол-стар проекта *Sахара Блу*. Самият Жерар Депардио бе между гостите в диска. „Ако искаш да нарисуваш къща или пейзаж, трябва да знаеш как да използваш цветовете и формите. С музиката е същото – трябва да обогатиш речника си. След това извърши и възхновението“, довери Зазу, който бе сред гостите на международния фестивал София Джаз Пик през 2005.

Нещо повече – в „Арката“ нашите неповторими певци и френският Питър Гейбриъл, както бе известен Зазу, се подвизават в обкръжението на повече от 50 музиканти от 13 държави. Списъкът включва имена, които до момента не са работили заедно – кралицата на експерименталната електроника Лори Андерсън (САЩ) и *Bollywood String Orchestra* (Индия), китариста Робърт Фрип (Великобритания), Антони Дончев (България) и барабаниста на *R.E.M.* Бил Рифлин (САЩ).

И още (с риск да ви се завие свят) се включват и най-големите световни етно и джаз музиканти – Дживан Гаспарян (Армения) – дудук, Золтан Лантуш (Унгария) – цигулка, Нилс Петер Молвар (Норвегия) – тромпет, Плоучи Сакамото (Япония) – пиано. Заедно с тях звучат виртуозни изпълнения на урду алжирец Мехди Хадаб (*The Speed Caravan*) и магическата флейта на испанец Карло Нунес.

Разбира се, в албума участват и изключителни български музиканти – *Sofia String Quartet*, Антони Дончев, Константин Генчев, Димитър Христов, Даниел Спасов и други, чието творчество отдавна ги е превърнало в икона (но слава Богу все още не в клише). Боде ме мисълта да „изпрося“ от редакторите още една страница, на която да обясня с какво (и защо) е важен всеки от гореизброените музиканти. Че са освен изпълнители и композитори, е най-малкото. Оставам обаче с надеждата, че който пожелае „лична среща“ с някой от тях, може да си я уреди чрез Чичко Гугъл. Че ако тези личности са вързали мозъчните гънки на читателя на фльонга, защото нищо не му говорят (а и са наистина много), той ще види и изчел целия този материал.

И че най-добре е драгият читател да ги види, героите, на специалното им общо място: под „Арката“. ☺

Музикална сплотеност, извираща в завидна непринуденост и спонтанност. Истинност, която обгражда, обхваща, завладява, повежда слушателя в свят на нечут звук, пътешествие в незнайни музикални светове. Това е дестинацията, в която можеш да се придвижиш и върху крилете на изпълненията в албума „Арката“.

Ценителите на внезапния съспект в саундтрака на България очакваха с вълнение третия албум на Ева квартет. И го доживяха. Четири различни гласа и четири различни фолклорни региона и традиции се срещнаха и сляха в неповторимата виртуозност на омагьосващо цяло. Чародайната смес на формацията се състои от студен като северния вятър авангарден джаз, изразяваща в алени пламъци епичност и задължителната доза меланхолия, отекваща със звук на морските вълни (призори) или планинско ехо около най-високия връх (надвечер). Гергана Димитрова претворява традиционната музика на Северна България, София Ковачева – на Тракия, Евелина Христова – на Граово, а Даниела Стоичкова се впуска за вокална разходка из Кюстендилския ре-

# Наши фолклор пог „арката“ на триумфа



Квартет „Ева“ - (от ляво на дясно) София Ковачева, Евелина Спасова, Гергана Димитрова и Даниела Стоичкова.

ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ

Един много специален албум на квартет „Ева“ и гуро на уърлд музиката Хектор Зазу най-сетне стигна до българските магазини. Гергана Димитрова, София Ковачева, Евелина Христова и Даниела Стоичкова заедно с диригента на квартета Милен Иванов основават група преди точно 15 години, когато едновременно стават част от състава на „Мистерията на българските гласове“. Новият им проект се нарича „Арката“, а прочутият френски продуцент и композитор работи над него до смъртта си през 2008-а, без да успее да го завърши. Това е направил съпродуцентът Димитър Панев - собственик на българо-германската музикална компания „Елен мюзик“, която издава албума. Съвместно със Зазу той е осъществил сложния процес по записването на всички изпълнители в рамките на няколко организирани и десетки импр

визирани студийни сесии на четири континента.

А въпросните изпълнители са от величина, невиждана досега в продукция на български музиканти. Сред тях са експериментаторката Лори Андерсън (работила с Питър Гейбриъл, Лу Рийд, Жан Мишел Жар), китаристът Робърт Фрип - сърце и душа на великата прогресив рокгрупа „Кинг Кримсън“, електричният джаз китарист Бил Фризел; арменският виртуоз на дудука Джиян Гаспарян, вълшебният испански флейтист Карлос Нунес, индъстриял барабанистът Бил Рифлин (работил с „Министри“, Крис Корнъл, „Найн инч найлс“), електронният пионер от Япония Рюичи Сакамото, „Боливуд стринг оркестра“ (Индия)... Имало дори идея да участва и Ник Кейв (с цигански оркестър!), но смъртта на продуцента попречила на осъществяването ѝ.

В албума, който засега се продава само в България, са включени общо 13 песни, съче-



Звезди от четири континента  
записват албум с квартет „Ева“

таващи българския фолклор с класика, джаз, фюжън и електронен авангард. Повечето са композиции на Хектор Зазу, има и аранжименти на български автори, както и чисто фолклорни обработки. В записите са участвали също именити наши музиканти - „София стринг квартет“, Антони Дончев, Даниел Спасов, „Двуглас“... И, разбира се, квартет „Ева“ - четири гласа от четири различни фолклорни региона, които се сливат в едно омагьосващо цяло.

През последното десетилетие „Ева“ са пели по престижни фестивали и в концертни зали, участвали са в компилации и имат турнета в над 20 държави по целия свят. „Арката“ е третият им студиен албум. На 11 април в новото пространство за кулинария и култура „На седмото небце“ 50 гости ще могат да се насладят на акапелните изпълнения на квартета и да се сдобият с албума на специална цена с автографи. ■



Прочутият композитор и продуцент Хектор Зазу застана зад българките

Две от дамите на "Ева квартет" скоро ще стават майки



# „Ева квартет“ събраха световни звезди

Човек на Стиви Уондър миксира "Арката", новия албум на групата

**И**звестният композитор и продуцент Хектор Зазу хареса българки за най-мащабния проект в световната етно и джаз музика. "Арката", новият трети албум на "Ева квартет", е продуциран от французина и Димитър Панев, собственик на българо-германската музикална компания "Елен Мюзик". Миксът е дело на Питър Уондър, звуков инженер с огромен опит. Той е работил за Стиви Уондър, Питър Гейбриъл и "Пълп". В диска се преплитат българският фолклор с класика, джаз, фюжън и електронен авангард. За жалост това бе лебедовата песен на Зазу,

който неотдавна почина. Но той бил очарован от четирите различни гласа - на Гергана Димитрова, която пее северняшки мотиви, София Ковачева - тракийски, Евелина Христова - граовски, и Даниела Стоичкова - кюстендилски. Певиците и диригентът им Милен Иванов основават гру-

пата преди 15 години, когато едновременно стават част от състава на "Мистерията на българските гласове", с които пеят и до днес. Десетки фенове по света са ги аплодирали при многобройните им гастроли.

Сега в проекта им участват 50 музиканти от 13 държави, все имена от световния елит на

джаз и уърлд музиката. Сред тях са японският пианист Руичи Сакамото, майсторът на дудука Дживан Гаспарян, цигуларят Золтан Лантуш, кралицата на експерименталната електроника Лори Андерсън, китаристите Робърт Фрип и Бил Фризел, барабанистът на R.E.M. Бил Рийфин.

Разбира се, в албума свирят и изключителни български музиканти - Sofia String Quartet, Антони Дончев, Костадин Генчев, Димитър Христов, Даниел Спасов. За да отпразнуват излизането на "Арката", "Ева квартет" ще направят последния си акустичен концерт, преди две от дамите да се отдават на майчинството. Останалите две тръгват на турне с "Мистерията...". Лайфът ще бъде на 11 април в "На седмото небце" (пл. "Славейков" 11) от 19.30 часа. Билетите са по 15 лв., но местата са ограничени.

Страницата подгответи  
Искра КРАПАЧЕВА

СВИЛЕН КИРИЛОВСКИ

**Г**рандиозен проект, замислян от над 5 години и струвал много усилия, най-накрая получи своя завършек под формата на албума „Арката“. Той е записан от „Ева квартет“, с помощта на над 50 музиканти от 13 държави на 4 континента! Издава се от „Елен Мюзик“.

Самата бройка на участвали в записите говори красноречиво за машабите. Отличават се имена на концертния барабанист на R.E.M. и „Найн Инч Нейлс“ Бил Рифлин, американската експериментаторка в електрониката Лори Андерсън, индийският „Боливуд Стинг Оркестра“, арменецът Дживан Гаспарян (дудук), унгарецът Золтан Лантуш (цигулка), гениалният норвежки тромпетист Нилс Петер Молвар, японецът Рюичи Сакамото (пиано), алжирецът Мехди Хадаб (уд), испанецът Карлос Нунес (флейта), британският китарист Роберт Фрип (работил с Дейвид Бауи, Брайън Ино, Питър Гебриъл, „Кинг Кримсън“) и др.

Впечатляващо е и българското присъствие, извън магическите гласове на „Ева квартет“ – Антони Дончев, Костадин Генчев, Димитър Христов, Даниел Спасов, Двуглас „Софийски струнен квартет“

# „Ева квартет“

## издадоха световен албум

**Над 50 музиканти от 13 държави участват в записите на етно-джаз проекта „Арката“**

и др.

Четирите гласа в „Ева квартет“ също са уникални поединично и като цяло. Те са заедно от 15 г., когато стават част



„Ева Квартет“

СНИМКА: ФЮЖЪН ЕМБАСИ/КОСЕБОССЕ

от състава на „Мистерията на българските гласове“. Всяка от тях привнася различен нюанс. Гергана Димитрова претворява традиционната музика на Северна България, София Ковачева – на Тракия, Евелина Христова – на Граово, а Даниела Стоичкова – на Кюстендилския регион.

За отличното качество на звука, миксирането и мастерите-рането в „Арката“ пък се грижи Питър Уош, който е вършил същата работа за „Span-dau Балет“, Стиви Уондър, Питър Гебриъл, „Пълп“ и др.

Зад всичко това стоят още две имена – продуцентите Димитър Панев и Хектор Зазу. За втория това се оказва и последното дело в живота му. Френският композитор замисля „Арката“ като машабно поле, на което българският фолклор да направи своите срещи с класическата музика, джаза, електрониката, фюжъна. Зазу умира през 2008 г., но плодът на неговия труд вече е на бял свят. И гордо ще разнази името на България с години напред с този албум-шедъвър.



Певиците от "Ева квартет" събраха над 50 музиканти от цял свят.

# Барабанист на R.E.M. свири с българска етногрупа

Новият албум на формация "Ева квартет" се оказа най-мащабната продукция в историята на световната етномузика. Записът, който се казва "Арката", е съвместна работа с френския композитор и продуцент Хектор Зазу, който преплита българския фолклор с класика, джаз, фюжън и електронен авангард.

В записа на албума се

включиха над 50 изпълнители от 13 държави. Сред тях е и един от барабанистите на R.E.M. - Бил Рийфлин.

В "Арката" свирят и Боливудският струнен оркестър и британският китарист Робърт Фрип, класиран сред 50-те най-добри китаристи в света според "Ролинг стоун". В проекта на "Ева квартет" звучат и инструментите на някои от най-добрите

световни етноизпълнители - от Армения, Унгария, Норвегия, Япония, Индия и Испания, а сред използвани инструменти има дудук, цигулка, тромпет, флейта, както и ориенталска лютня, наречена уд. От българска страна в "Арката" участват Sofia String Quartet, Антони Дончев и редица други джаз и етноизпълнители.

Албумът е миксиран от

Питър Уош - звуков инженер с огромен опит, работил с имена като Стиви Уандър и Питър Гейбриъл. Специално по повод излизането на албума "Ева квартет" ще направят последния си акустичен концерт, преди две от дамите във формацията да се сдобият с нови рожби. Събитието ще се състои на 11 април в „На седмото небце" в София.

# Ева квартет представя третия си студиен албум

Снимка: Студио за детска и семейна фотография КОСЕВОССЕ



Ева квартет (отляво надясно):  
Гергана Димитрова претворява традиционната  
музика на Северна България, София Кобачева -  
на Тракия, Евелина Христова - на Гравово,  
Даниела Стоичкова - на Кюстендилския регион

"Арката" - новият албум на Ева квартет и френският продуцент Хектор Зазу, който е най-мащабният проект в световната етно и джаз музика, вече е на нашия пазар. Българският проект на "Елен мюзик" включва 50 гост-музиканти от 13 държави на 4 континента - имена от световния елит на джаз и уърлд музиката - от японския пианист Руичи Сакамото, през Дживан Гаспарян и Золтан Лантуш до Лори Андерсън, китаристите Роберт Фрип и Бил Фризъл, Антони Дончев, барабаниста на "R.E.M." Бил Рифлин и много, много други.

По повод излизането на "Арката" Ева квартет ще направи последния си акустичен

концерт, преди две от дамите във формацията да се отадат на майчинство, а другите две - на пролетни турнета с "Мистерията на българските гласове", научи ДУМА от Елена Пенева. В Ева квартет четири различни гласа и четири различни фолклорни региона и традиции се срещат и сливат в неповторимата виртуозност на едно омагьосващо цяло. Четирите певици и диригентът на квартета Милен Иванов основават групата преди точно 15 години, когато едновременно стават част от състава на "Мистерията на българските гласове", с който пеят и до днес. През последното десетилетие Ева квартет е осъществил множество успешни кон-

церти на престижни фестивали и в концертни зали, участвал е в компилации, турнета в над 20 държави по целия свят. "Арката" е третият студиен албум на формацията.

Хектор Зазу (1948-2008) е френски композитор и продуцент, известен с изключителната си работа по смесването на музика и артисти от цял свят и различни жанрове. Музикалната му кариера започва през 1976 г. и оттогава той не спира да разширява границите на експериментите си, срещайки далечни и древни култури с модерната техника и звук. Повлиян от наследството на Питър Гейбрийл, той е световен пионер в смесването на традиция и съвременност, електронна и акустична музика.

Емблематичният му албум "Noir Et Blanc" (1983) е световно признат като един от най-ранните и впечатляващи експерименти в смесването на африканска и електронна музика. В "Reivax au Bongo"

(1986) той смесва класически вокали с електроника, а в следващия - "Geologies" (1989) комбинира струнен квартет с компютърно генериирани бийтове. През 90-те прави редица концептуални записи с автентични и разнообразни етно традиции, електроника, рок, поп, фолк, джаз, авангард и класика. През 1994 г. излиза "Chansons des mers froides" - колекция от песни за океана от северни страни като Кана-



Хектор  
Зазу

да, Финландия, Исландия и от Япония. По-късно записва албум с келтски песни, изпълнени от ирландски вокалисти. Лебедовата му песен и последно издание преди смъртта му - "Арката", остава и най-големият му проект. Начална точка - България...

ДЖАЗ

# 50 чужди музиканти свирят в албума на „Ева квартет“



Новият албум "Арката" на българския "Ева квартет" и френския продуцент Хектор Зазу е най-мащабният проект в световната етно и джаз музика.

В него участват 50 от най-елитните световни музиканти от 13 държави и 4 континента.

Третата тава на квартета, който от 15 години е на музикалната сцена, преплита български фолклор с класика, джаз, фюжън и електронен авангард.  
**(24 часа)**



Певици  
от  
„Ева квартет”  
бременеят  
заедно

Световноизвестният „Ева квартет”, който е част от хора „Мистерията на българските гласове”, избра нетрадиционен начин, за да представи новия си албум „Арката” – с фотосесия, в която се акцентира на майчинството. Идеята за нея е всъщност на две фотографки на студио KoseBose, които по време на концерт забелязали, че част от певиците са бременни.

Във фотосесията съ

от певиците са в напреднала бременност, а на част от кадрите присъстват и децата на гласовитите българки. Този албум на „Ева квартет” е най-мощната продукция в историята на световната етномузика, тъй като в него участват над 50 музиканти от 13 държави.